

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Saralievové a soudců JUDr. Michala Fridricha a JUDr. Kláry Bernardové v právní věci

žalobce: **Suverénní řád Maltézských rytířů – České velkopřevorství**
IČ 00569623
sídlem Velkopřevorské náměstí 485/4, Praha 1
zastoupený advokátkou JUDr. Alenou Štumpfovou
sídlem Markétská 1/28, Praha 6

proti
žalovaným:

1) Hlavní město Praha, IČ 00064581
sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1
zastoupený advokátem Mgr. Jakubem Kotrbou
sídlem Těšnov 1/1059, Praha 1

2) Česká republika – Státní pozemkový úřad, IČ 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, Praha 2

za vedlejší účasti: **Městská část Praha – Čakovice**, IČ 00231291
sídlem nám. 25. března 121, Praha 9
zastoupená advokátem Mgr. Ivanem Chytilým
sídlem Maiselova 38/15, Praha 1

o určení vlastnictví

k odvolání prvního žalovaného a vedlejší účastnice proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 31. 1. 2018 č. j. 8 C 241/2015-119

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hradová

takto

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku o věci samé I. a ve výroku IV. **potvrzuje**.
- II. Ve výrocih o náhradě nákladů řízení II. a III. se rozsudek **mění** tak, že žalovaní a vedlejší účastníci jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení 24 684 Kč k rukám advokátky JUDr. Aleny Štumpfové do tří dnů od právní moci rozsudku.
- III. Žalovaní a vedlejší účastníci jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit žalobci na náhradu nákladů odvolacího řízení 12 342 Kč k rukám advokátky JUDr. Aleny Štumpfové do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně určil, že vlastníkem nemovitosti – parcely č. xxx, obec Praha, okres Praha, katastrální území Xxx, zapsané na listu vlastnictví xxx u Katastrálního úřadu pro hlavní město Praha, katastrální pracoviště Praha, je druhá žalovaná. Prvnímu žalovanému a vedlejší účastníci současně uložil povinnost nahradit žalobci náklady řízení v částce 24 684 Kč a druhé žalované náklady řízení v částce 2 100 Kč a dále „nahradit“ státu částku 5 000 Kč. Žalobce se uvedeného určení domáhal s odůvodněním, že mu jako církevní právnické osobě dříve svědčilo vlastnické právo k předmětnému pozemku, původně zapsanému v knihovní vložce 9 pozemkové knihy pro katastrální obec Xxx pod parc. číslem xxx. K pozemku je aktuálně v katastru nemovitostí zapsáno vlastnictví ve prospěch žalobce, prvního i druhé žalovaných, na což byl žalobce upozorněn katastrálním úřadem dne 24. 9. 2007. Druhá žalovaná nabyla předmětný majetek na podkladě zákona číslo 46/1948 Sb. o nové pozemkové reformě a zákona č. 142/1947 Sb. o revizi první pozemkové reformy a první žalovaný odvozuje své vlastnické právo od účinků zákona č. 172/1991 Sb. o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí (dále jen zák. č. 172/1991 Sb.). Žalobce má postavení oprávněné osoby podle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi (dále jen zák. č. 428/2012 Sb.), a pod sp. zn. SPU 251999/2014 je o jeho nároku na vydání (mimo jiné) předmětného pozemku vedeno správní řízení, přerušené do doby, než bude postaveno najisto, kdo je vlastníkem tohoto pozemku. První žalovaný spolu s vedlejší účastníci namítli nedostatek aktivní věcné legitimace žalobce ve smyslu § 18 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb. a dovozovali, že na nich nelze po 25 letech spravedlivě žádat prokázání zákonných podmínek pro přechod vlastnictví podle zákona č. 172/1991 Sb. a důkazní povinnost, svědčící o opaku, tíží žalobce. Namítli dále vydržení vlastnického práva obcí. Druhá žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že pokud první žalovaný neprokáže splnění podmínek § 1 odst. 1 zákona č. 172/1991 Sb., předmětný pozemek z jeho vlastnictví do vlastnictví prvního žalovaného nepřešel a navrhuje vyhovění žalobě. V závěrečném návrhu se druhá žalovaná připojila k vyjádření prvního žalovaného a navrhla zamítnutí žaloby.
2. Soud I. stupně zjistil, že žalobce je právnickou osobou, součástí registrované římskokatolické církve, která je evidována v rejstříku církevních právnických osob Ministerstva kultury ČR. Na základě rozhodnutí žalobce ze dne 18. 12. 2012 došlo ke dni 1. 1. 2013 ke sloučení s právnickou osobou pod označením Konvent kněží rytířského Maltéžského řádu v Praze, respektive Konvent suverénního rytířského Maltéžského řádu v Praze či Konvent kněží Maltéžského řádu rytířského v Praze III (rozhodnutí ze dne 18. 12. 2012, potvrzení konference vyšších představených mužských řeholí ČR ze dne 17. 12. 2013, výpis z rejstříku Ministerstva kultury ČR ze dne 3. 6. 2013). Soud I. stupně dovodil, že žalobce má na požadovaném určení naléhavý právní zájem ve smyslu § 80 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“). Tento závěr opřel o ustálenou judikaturu, podle níž je na určení vlastnického práva k nemovitosti vždy naléhavý právní zájem, má-li být soudní rozhodnutí určující pro vlastnické právo, zaznamenané do katastru nemovitostí ČR, a tímto způsobem dosaženo shody mezi stavem právním a stavem zapsaným v katastru nemovitostí.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hradová

Zdůraznil, že žalobce k podání určovací žaloby byl vyzván katastrálním úřadem i správním úřadem, projednávajícím jeho restituční nárok.

3. Soud I. stupně dále zjistil, že žalobce byl historicky od r. 1871 knihovním vlastníkem usedlosti číslo popisné xxx v kat. obci Xxx a role číslo parcely PK xxx, xxx xxx xxx a tento majetek mu byl zabrán státem v rámci první pozemkové reformy podle zák. 215/1919 Sb. o zabrání velkého majetku pozemkového. V důsledku revize první pozemkové reformy bylo vydáno rozhodnutí Ministerstva zemědělství v Praze dne 22. 3. 1948 č. j. 26626/48IX/R31, na jehož základě došlo k přechodu majetku žalobce na stát (opis pozemkové knihy číslo vložky knihovni 9, výpis z rejstříku Ministerstva kultury ČR s informací o potvrzení právní kontinuity žalobce). Žalobce dne 26. 11. 2013 vyzval druhou žalovanou k vydání (mimo jiné) pozemku, zapsaného v knihovni vložce 9 pod PK xxx pro katastrální území Xxx. Státní pozemkový úřad usnesením ze dne 21. 10. 2015, č. j. SPU 550694/2015/01/Jeh přerušil řízení o návrhu na vydání zemědělských nemovitostí, podaném žalobcem na základě § 9 odst. 6 zákona 428/2012 Sb., ve vztahu k předmětnému pozemku a žalobce vyzval, aby podal návrh na zahájení řízení o určení vlastnictví k předmětné nemovitosti. Správní řízení bude pokračovat, jakmile odpadne překážka, spočívající v triplicitě zápisu vlastnictví k předmětnému pozemku (usnesení státního Pozemkového úřadu ze dne 21. 10. 2015). V současné době je předmětný pozemek zapsán u Katastrálního úřadu pro hlavní město Praha, katastrální pracoviště Praha, ve prospěch žalobce, prvního žalovaného se svěřenou správou vedlejší účastníci a druhé žalované s právem hospodaření Státního pozemkového úřadu. Dopisem ze dne 24. 9. 2007 příslušný katastrální úřad upozornil na duplicitní zápis vlastnictví účastníky řízení (a na skutečnost, že správa byla též svěřena Městské části Praha – Xxx) a pro případ, že nebude uznáno vlastnické právo druhého, je vyzval k podání žaloby na určení právního vztahu (výpisy z katastru nemovitostí ze dne 3. 9. 2015, 7. 9. 2015 a 6. 4. 2016, upozornění o duplicitním zápisu vlastnictví k téže nemovitosti s výzvou na určení vlastnického vztahu ze dne 24. 9. 2007).
4. Soud I. stupně dále zjistil, že v roce 1970 došlo ke změně vytyčení správní hranice mezi NVP (Okresní Národní výbor Praha východ a Obvodní Národní výbor Praha 9) a SKNV (Středočeský Krajský národní výbor) v úseku Xxx – Xxx – Xxx a změna se týkala i předmětného pozemku, který nadále nespadal pod správu ONV Xxx (tzv. Správní hranice mezi NVP a KKNV v úseku ONV Praha – východ a ONV Praha 9 ze dne 17. 3. 1970 vč. geometrického plánu s vytyčenými změnami, plán vyznačující původní hranice katastrálních území). Ke dni 6. 1. 1997 příslušný katastr nemovitostí informoval o tom, že parcela, vedená pozemkovým katastrem pod č. xxx (role), je mimo jiné (část xxx/1) částí pozemku parc. č. xxx/1, orná půda v k. ú. Xxx, zapsané na LV č. xxx s poznámkou – ONV v Praze 8, P8, Zenklova 35 (srovnávací sestavení parcel ze dne 6. 1. 1997). V roce 1998 (nečitelné přesné datum) byla Katastrálnímu úřadu Praha – město doručena žádost Místního úřadu v Praze – Čakovících ze dne 18. 5. 1998, kterou starosta Václav J. požádal o zápis vlastnického práva ve prospěch prvního žalovaného mimo jiné k pozemku p. č. xxx v katastrálním území Xxx. Připojil čestné prohlášení ze dne 18. 5. 1998, že ke dni účinnosti zákona č. 172/1991 Sb. (24. 5. 1991) obec hlavní město Praha – Městská část Praha – Čakovice s žádanými pozemky hospodařila, nabyla k nim vlastnické právo podle ustanovení § 1 odst. 1 téhož zákona a podle Statutu hlavního města Prahy II. část čl. 1 odst. 1 vyhlášky č. 16/1991 Sb. HMP byly pozemky svěřeny Městské části Praha – Čakovice. K žádosti měla být dále podle označení příloh připojena „kopie výpisu z KN“, ve skutečnosti šlo o tzv. informaci o vybraných parcelách, v níž je ručně s poznámkou „po telefonickém rozhovoru“ doplněna parcela č. xxx zapsaná na LV 1 - MNV s odkazem na PK 279/2. Dne 20. 11. 2003 byla Katastrálnímu úřadu Praha město doručena žádost Městské části Praha – Xxx o provedení zápisu do katastru nemovitostí v souvislosti s prohlášením o přechodu vlastnického práva k nemovitosti na obec na základě § 1 odst. 1 zákona č. 172/1991 Sb., konkrétně pozemek parc. č. xxx, xxx/120, xxx/21, xxx/26 a xxx/6, s původním označením v pozemkovém katastru xxx o výměře 0 m² a č. 85 o výměře 52 175 m².
5. Dne 6. 1. 2004 bylo Katastrálnímu úřadu Praha město doručeno ohlášení ze dne 5. 1. 2004 o vzniku práva správy Pozemkového fondu ČR nad vlastnictvím ČR ve vztahu k pozemku parc. č. xxx/1

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hradová

podle zákona o půdě. Příslušný katastrální úřad přijal dne 14. 6. 2006 pod. Z 73933/01-101 sdělení Pozemkového fondu České republiky o tom, že nechal za účelem obnovy původních pozemků, zapsaných v pozemkových knihách v k. ú. Xxx, Xxx a Xxx, vypracovat geometrické plány. Ohledně PK xxx o původní výměře 64 481 m² v k. ú. Xxx vznikl geometrický plán číslo 368 – 29/2005 ze dne 14. 3. 2005, zpracovaný firmou GEOPLÁN-RADOVAN JAŠA s.r.o., který byl odsouhlasen příslušným katastrálním úřadem dne 21. 4. 2005. Předmětný pozemek xxx o výměře 12 881 m² vznikl dělením parcely č. xxx/1 (orná půda) o výměře 367 701 m², zahrnující mimo jiné též část původní parcely PK xxx v rozsahu 12 881 m². Uvedené skutečnosti soud I. stupně zjistil z tzv. opravy chyby v katastru nemovitostí, obnova pozemku parcelní číslo PK xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx v katastrálním území Xxx, PK xxx xxx v k. ú. Xxx a PK xxx v k. ú. Xxx a ohlášení správy PF ČR ze dne 17. 5. 2006 vč. geometrického plánu č. 368-29/205. Dne 15. 3. 2010 společně navrhly Městská část Praha – Čakovice a Městská část Praha Xxx u Katastrálního úřadu pro hl. m. Praha, aby na základě souhlasného prohlášení došlo k vyznačení svěřené správy pozemku parc. č. xxx Městské části Praha – Čakovice (přílohu tvoří usnesení ze zasedání zastupitelstva Městské části Praha – Xxx ze dne 25. 2. 2010, kterým se vzdala vlastnictví k parcele KN 7/2 v KÚ Xxx). Dne 23. 1. 2013 druhá žalovaná požádala příslušný katastr nemovitostí o zápis změny údaje tak, že k předmětnému pozemku ve vlastnictví České republiky přísluší právo hospodaření Státnímu pozemkovému úřadu, který byl zřízen zákonem č. 503/2012 Sb., o státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů s účinností od 1. 1. 2013.

6. Soud I. stupně učinil skutkový závěr, že sporný pozemek, evidovaný pozemkovým katastrem pod č. parcely xxx v k. ú. Xxx, byl historickým majetkem žalobce, převzatým v důsledku první a druhé pozemkové reformy státem bez náhrady. Z části původně zemědělského pozemku xxx PK (pod označením role) vznikla nejpozději v r. 1997 část pozemku, evidovaného katastrem nemovitostí pod parc. č. xxx/1 v k. ú. Xxx. Pozemkový fond ČR nechal v r. 2005 zpracovat geometrické plány, které vedly k obnovení původních pozemků v k. ú. Xxx, Xxx a Xxx, včetně části PK xxx v k. ú. Xxx, vzniklé z části pozemku evidovaného v katastru nemovitostí pod parc. č. xxx/1 (orná půda) a tím vznikl předmětný pozemek – parc. č. xxx – orná půda. Soud I. stupně uvážil, že ve zjednodušené evidenci parcel, která obsahovala zemědělské a lesní pozemky, jejichž hranice v terénu neexistovaly (nebyly znatelné) a vznikly sloučením do větších půdních celků, existovala velmi rozsáhlá parcela, evidovaná pod č. xxx v k. ú. Xxx. Ve vztahu k takto označenému pozemku bylo v květnu r. 1998 učiněno prohlášení starostou městské části Čakovice o jejím hospodaření ke dni účinnosti zákona č. 173/1991 Sb., avšak v připojené listině (sjetině) s informacemi o vybraných parcelách nebyla parcela č. xxx uvedena (neboť 24. 4. 1997 již nemohla v katastru nemovitostí pod tímto označením procházet). V ručně dopsaném textu – s poznámkou po telefonickém rozhovoru, je ohledně parc. č. xxx učiněn odkaz na parcelu, evidovanou v pozemkovém katastru pod č. xxx, nikoliv pod č. xxx. Čestné prohlášení starosty obsahuje celkem osm označených pozemků, příloha v podobě sjetiny jich obsahuje jen šest, vedených převážně jako komunikace (nikoliv role či orná půda) a dva jsou dodatečně ručně doplňovány pracovníkem katastrálního úřadu, číslo parcely v pozemkovém katastru je však odlišné, než číslo předmětného pozemku pod jeho původním označením. Soud I. stupně proto dovodil, že pozemek, uvedený v čestném prohlášení starosty městské části Čakovice ze dne 18. 5. 1998, nelze bez dalšího ztotožnit s předmětným pozemkem. Doplnil, že všech osm pozemků, uvedených v prohlášení, bylo zapsáno katastrem nemovitostí na listu vlastnictví 1 ve prospěch ČR – MNV Čakovice. Příslušný katastr nemovitostí však ke dni 6. 11. 1997 ornou půdu pozemku, evidovaného v katastru nemovitostí pod parc. č. xxx/1 v k. ú. Xxx, uváděl již na listu vlastnictví č. xxx s poznámkou ONV v Praze 8. Uvedený odkaz mohl odpovídat prozatímní správě národního majetku, kdy pozemek, který byl součástí zemědělského původního fondu, ONV převedl do správy nebo do trvalého užívání zemědělské organizace. Prohlášení starosty obce ze dne 18. 5. 1998, na základě kterého bylo zapsáno k pozemkům ve zjednodušené evidenci č. 411 a xxx/1 vlastnické právo prvního žalovaného, vyvolalo řadu duplicitních vlastnických zápisů k pozemkům – orné půdě, které náležely konkrétním fyzickým osobám. Vedlejší účastnice toto prohlášení ze dne 18. 5. 1998 ve vztahu k pozemku č. xxx/1)

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hradová

revokovala, když učinila vůči příslušnému katastru nemovitostí řadu souhlasných prohlášení, akceptujících vlastnictví konkrétních fyzických osob pro k. ú. Xxx (např. o parcelu č. xxx/7 (orná půda), xxx/8 (orná půda), xxx/20 (orná půda), xxx/26 (orná půda), xxx/13 (orná půda), xxx/10 (orná půda), xxx/11 (orná půda), xxx/15 (orná půda), xxx/14 (orná půda), xxx/13 (orná půda), xxx/16 (orná půda) – viz. přílohy žalobce). Nelze současně odhlédnout od skutečnosti, že stát průběžně podáními katastrálnímu úřadu demonstroval správu majetku zemědělského půdního fondu, jehož je předmětný majetek součástí, a inicioval znovuobnovení označení parcel tak, aby odpovídaly původním vlastnickým vztahům.

7. Soud I. stupně s ohledem na uvedené úvahy uzavřel, že obec (první žalovaný) ve vztahu k předmětnému pozemku nespĺňovala ke dni 24. 5. 1991 podmínky pro přechod majetku podle zákona § 1 odst. 1 č. 172/1991 Sb. ex lege, neboť nebylo prokázáno, že s ním k tomuto datu hospodařila ve smyslu jeho faktického využití k plnění svých úkolů (včetně držby a nakládání s ním). K tomu poukázal na závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 600/11 a jeho usnesení sp. zn. IV. ÚS 1105/07 k výkladu pojmu „hospodaření“ podle uvedeného zákonného ustanovení. Zdůraznil, že první žalovaný přes jeho poučení tuto skutečnost neprokázal, ačkoliv důkazní břemeno ohledně určitých skutečností leží na tom účastníku řízení, který z jejich existence vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky. Bylo-li vlastnické právo prvního žalovaného k předmětnému pozemku vloženo toliko na podkladě žádosti starost Městské části Praha Čakovice ze dne 18. 5. 1998, bylo tak učiněno na základě nesprávně, resp. nepřesně uvedených údajů, neodpovídajících skutečnému stavu věci a nemohlo bez dalšího vyvolat účinky zákonného přechodu majetku státu do vlastnictví obce. Námitku vydržení vlastnického práva k předmětnému pozemku označil soud I. stupně s ohledem na to, že první žalovaný neměl pro svou důkazní nouzi ani žádná relevantní tvrzení k oprávněné držbě předmětného pozemku ve smyslu § 134 odst. 1 zák. č. 40/1964 Sb. občanský zákoník, za účelovou. Vlastníkem předmětného pozemku s historickým statutem církevního vlastnictví je proto stát, který má podle § 4 zák. 428/2012 Sb. postavení povinné osoby. Žalobce má legitimní očekávání, že vyhovění této určovací žalobě umožní vydání pozemku z jeho historického majetku podle tohoto zákona, jakkoliv ustanovení § 18 odst. 1 zákona na daný případ nedoléhá. K tomu soud I. stupně zdůraznil, že právní posouzení aktivní legitimace žalobce a kvalifikace skutkových okolností je v rukou soudu a není v souladu s procesním pořádkem, aby rozhodnutí soudu nevyřešilo sporné vztahy účastníků jen proto, že se mýlí v kvalifikaci svých vztahů. S tímto odůvodněním soud I. stupně žalobě vyhověl a žalobci přiznal náhradu nákladů řízení podle § 142 odst. 1 o. s. ř. Náhradu nákladů řízení přiznal také druhé žalované v souladu s principem zásady úspěchu ve věci s poukazem na to, že se připojila k žalobnímu žádání. Prvnímu žalovanému a vedlejší účastníci uložil dále povinnost zaplatit státu soudní poplatek podle položky 4 odst. 1 písm. a) Sazebníku (příloha k zákonu č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích).
8. První žalovaný a vedlejší účastnice se proti rozsudku včas odvolali. S odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu ČR (rozhodnutí sp. zn. 28 Cdo xxx6/2015, 28 Cdo 5217/2015, 28 Cdo 1246/2016) shodně namítli nedostatek aktivní legitimace žalobce k podání této žaloby, neboť ve věci nejsou splněny podmínky § 18 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb., což soud I. stupně pominul. Závěr soudu I. stupně o naléhavém právním zájmu žalobce na požadovaném určení a jeho důvody, vycházející z obecných judikатурních závěrů, nejsou přiléhavé, jelikož žalobce nepožadoval určení vlastnického práva k pozemku pro sebe. Požadavek, aby žalovaný prokazoval po 25 letech splnění podmínek pro nabytí vlastnického práva podle zákona č. 172/1991 Sb., je s ohledem na skartační lhůty dokumentů, vztahujících se k běžné údržbě pozemku, přehnaný a žalobce netvrdil, jakým konkrétním způsobem nebyly naplněny podmínky pro přechod pozemku do vlastnictví obce (žalovaný v této souvislosti poukázal na rozhodnutí Městského soudu v Praze č. j. 55 Co 183/2017 a č. j. 72 Co 286/2017-172). První žalovaný dále polemizoval s úvahami soudu I. stupně ohledně označení sporného pozemku s tvrzením, že měl být poučen o důkazní povinnosti k existenci parcely č. xxx v roce 1998. Odvolatelé navrhli, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil, žalobu zamítl a přiznal jim náhradu nákladů řízení.

9. Žalobce navrhl potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného. Zdůraznil, že je k žalobě aktivně legitimován na základě rozhodnutí správního orgánu o přerušení jeho restitučního řízení a upozornění katastrálního úřadu o duplicitním zápisu vlastnictví ohledně sporného pozemku. Ve shodě se soudem I. stupně dovozoval, že první žalovaný neunesl své důkazní břemeno ohledně naplnění podmínek vzniku jeho vlastnického práva podle § 1 odst. 1 zák. č. 172/1991 Sb., zejména okolnost, že s pozemkem v rozhodné době fakticky hospodařil, když se jednalo o zemědělskou půdu. Vznik tohoto práva čestně prohlášen z 18. 5. 1998, které je v rozporu s tzv. blokačním paragrafem, neosvědčuje. První žalovaný se nemůže dovolávat ani vydržení pozemku s ohledem na ohlášení správy Pozemkového fondu ČR dne 5. 1. 2005 (správně 2004).
10. Podle obsahu odvolání uplatnili odvolatelé odvolací důvody ve smyslu § 205 odst. 2 písm. e) a g) o. s. ř. Odvolací soud z podnětu jejich odvolání přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu, daném § 212 a § 212a o. s. ř., a odvolání opodstatněnými neshledal. Dovedl s oporou judikatury (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 4646/2015, publikovaného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 34/17), že žalobce se nemůže domáhat určení svého vlastnického práva podle § 29 zákona č. 229/91 Sb. o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (zákon o půdě) ve smyslu § 18 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb., ztotožnil se však se závěrem soudu I. stupně o naléhavém právním zájmu žalobce na této určovací žalobě ve § 80 o. s. ř., jelikož toto určení posílí jeho právní postavení ve správním řízení u Státního pozemkového úřadu. Nesdílel výhradu odvolatelů, že je soud I. stupně nesprávně zatížil důkazní povinností ohledně jejich hospodaření s pozemkem v době účinnosti zákona č. 172/91 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, dále jen zák. č. 172/91 Sb. (24. 5. 1991). Žalobce v řízení tvrdil, že tato podmínka přechodu pozemku na obec nebyla v rozhodné době splněna, neboť se jednalo o součást zemědělského půdního fondu, jehož správu ve smyslu § 1 odst. 1 a § 17 zákona o půdě vykonával Pozemkový fond České republiky. Tomuto jeho tvrzení konvenuje ohlášení vzniku práva správy Pozemkového fondu ČR ve vztahu k pozemku parc. č. xxx/1 ze dne 5. 1. 2004. Žalobce z logiky věci může stěžít prokázat negativní skutečnost (že první žalovaný v rozhodné době s pozemkem nehospodařil) a bylo na prvním žalovaném a jej podporující vedlejší účastníci, aby ve smyslu poučení soudu I. stupně podle § 118 odst. 1 a 3 o. s. ř. (v rámci ústního jednání dne 1. 3. 2017) prokázali, že dotčený pozemek využívala příslušná městská část (vedlejší účastnice) v rozhodné době k plnění svých úkolů ve smyslu soudem I. stupně případně zmíněné judikatury. Žalovaný v tomto směru nenabídl žádný relevantní důkaz a okolnost, že se ke správě pozemku následně přihlásil Pozemkový fond ČR, svědčí spíše o opaku. Tvrzení žalovaného, že příslušné doklady byly skartovány, shledal odvolací soud za účelovým. Žalovaný si musel být s ohledem na duplicitní zápis vlastnického práva k pozemku v katastru nemovitostí vědom spornosti tohoto práva a bylo v jeho zájmu případné doklady o hospodaření s pozemkem zachovat. První žalovaný a vedlejší účastnice ani netvrdili, jakým způsobem se městská část o tento zemědělský pozemek v rozhodné době starala a že by tak činila průběžně do současné doby. Žalovaným zmíněná judikatura zdejšího soudu, z níž se snaží dovodit obrácení důkazního břemene v neprospěch žalobce, není pro okolnosti tohoto případu příležitá a nelze z ní činit obecné závěry. Odvolací soud dále přisvědčil skutkovému závěru soudu I. stupně, že pozemek, označovaný v žádosti městské části o zápis vlastnického práva do katastru ze dne 18. 5. 1998 jako pozemek p. č. xxx, nebyl v souvislosti s touto žádostí dostatečně určitě identifikován, neboť je ztotožňován s pozemkem, označeným v pozemkové knize číslem 279/2. Není tak zřejmé, jakou konkrétní část zemského povrchu měla městská část v uvedené žádosti vůbec na mysli a zda její žádost zahrnovala i sporný pozemek, původně označený v pozemkové knize č. xxx. Řádně specifikován byl sporný pozemek až v souhlasném prohlášení městských částí Čakovice a Xxx ze dne 15. 3. 2010, v té době již byl pozemek zapsán taktéž jako vlastnictví státu pod správou Pozemkového fondu ČR. S ohledem na závěr, že žalovaná neprokázala hospodaření městské části s pozemkem, odpovídajícím pozemku následně označenému p. č. xxx, v rozhodné době, je však tato okolnost již nevýznamná a neopodstatněná je proto i výtka prvního žalovaného, že měl být co do prokázání existence pozemku p. č. xxx soudem I. stupně poučován. První žalovaný konečně nemohl sporný pozemek vydržet ve smyslu § 134 odst. 1 zák. č. 40/1964, občanský zákoník, účinný do 31. 12. 2013

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hradová

(obč. zák.), neboť případná dobrá víra jeho držby od zápisu do katastru nemovitostí v roce 1998 byla přetržena ohlášením vzniku práva správy Pozemkového fondu ČR nad vlastnictvím České republiky katastrálnímu úřadu dne 5. 1. 2004 a nejpozději oznámením Katastrálního úřadu po hlavní město Prahu o triplicitě zápisu vlastnictví k pozemku ze dne 24. 9. 2007.

11. Z popsáných důvodů se odvolací soud ztotožnil s konečným závěrem soudu I. stupně, že vlastnictví sporného pozemku na prvního žalovaného podle zákona č. 172/91 Sb. nepřešlo a jeho vlastníci je druhá žalovaná a napadený rozsudek proto rozsudkem ze dne 20. 9. 2018 č. j. 20 Co 189/2018-156 ve výroku o věci samé a výroku o soudním poplatku podle § 219 o. s. ř. potvrdil spolu se změnou výroků o náhradě nákladů řízení. Tento rozsudek zrušil k dovolání prvního žalovaného Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 16. 4. 2019 č. j. 28 Cdo 165/2019-187. Dovodil nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem, spočívající v závěru, že na daný případ nelze aplikovat § 18 odst. 1 zákon č. 428/2012 Sb. a že se uplatní obecné ustanovení § 80 o. s. ř. Konstatoval současně s oporou své judikatury, že „*oprávněné osoby ve smyslu ustanovení § 3 zákona č. 428/2012 Sb., jsou legitimovány k podání žaloby podle § 18 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb. rovněž v situaci, kdy nebyly splněny podmínky pro přechod vlastnického práva státu na obec podle zákona č. 172/1991 Sb.*“ Dále uvedl k otázce důkazního břemene, že obec jako knihovní vlastníci tíží důkazní břemeno ohledně skutečností předvídaných v hypotéze právní normy (zák. č. 172/1991 Sb.) od níž odvíjí svůj vlastnický status a žalobce nese důkazní břemeno ohledně oprávnění podat návrh ve smyslu § 18 odst. 1 zák. č. 428/2012 Sb., k čemuž vytkl odvolacímu soudu, že se právně ne kvalifikovanými závěry soudu I. stupně v tomto směru nezabýval.
12. Odvolací soud poté, vázaný právním názorem soudu dovolacího podle § 243g odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 226 odst. 1 o. s. ř., věc opětovně posoudil. Odvolatelé na svých odvoláních setrvali, vedlejší účastnice označila právní názor dovolacího soudu o možné aplikaci § 18 odst. 1 zák. č. 428/2012 Sb. pro případ nenaplnění podmínek zákona č. 172/1991 Sb. za protiústavní a první žalovaný navrhl zrušení rozsudku, aby soud I. stupně posoudil věc podle právního názoru dovolacího soudu. Žalobce a ve shodě s ním druhá žalovaná uvedli, že žalobce prokázal své postavení oprávněné osoby podle zák. č. 428/2012 Sb. a v řízení bylo prokázáno, že nebyly splněny podmínky pro přechod vlastnictví předmětného pozemku ze státu na obec.
13. Podle § 18 odst. 1 zák. č. 428/2012 Sb. § 18 oprávněná osoba může podat soudu žalobu o určení vlastnického práva státu z důvodu, že věc z původního majetku registrovaných církví a náboženských společností byla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona převedena nebo přešla z majetku státu do vlastnictví jiných osob v rozporu s ustanovením § 3 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, nebo v rozporu s ustanovením § 29 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona; lhůta pro uplatnění výzvy k vydání věci počne běžet dnem nabytí právní moci rozhodnutí, kterým bylo určeno vlastnické právo státu. Podle § 3 písm. b) zákona je oprávněnou osobou též právnická osoba zřízená nebo založená jako součást registrované církve nebo náboženské společnosti. Podle § 2 písm. a) se rozumí původním majetkem registrovaných církví a náboženských společností věci, majetková práva a jiné majetkové hodnoty, včetně spoluvlastnických podílů a součástí a příslušenství věcí, které byly alespoň část rozhodného období ve vlastnictví nebo které příslušely registrovaným církvím a náboženským společnostem, právnickým osobám zřízeným nebo založeným jako součástí registrovaných církví a náboženských společností, Náboženské matici nebo dalším právnickým osobám zřízeným nebo založeným za účelem podpory činnosti registrovaných církví a náboženských společností k duchovním, pastoračním, charitativním, zdravotnickým, vzdělávacím nebo administrativním účelům, nebo jejich právním předchůdcům. Podle § 5 písm. a) a k) zákona skutečnostmi, v jejich důsledku došlo v rozhodném období k majetkovým křivdám, jsou (mimo jiné) odnětí věci bez náhrady postupem podle zákona č. 142/1947 Sb., o revisi první pozemkové reformy, nebo podle zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě (trvalé úpravě vlastnictví k zemědělské a lesní půdě), převzetí nebo

ponechání si věci bez právního důvodu. Rozhodným obdobím je podle § 1 zákona období od 25. února 1948 do 1. ledna 1990.

14. Ze žalovanými nezpochybněných zjištění soudu I. stupně (viz odst. 2 a 3) se podává, že žalobce je právníkem osobou, zřízenou jako součást registrované římskokatolické církve a byl historicky od r. 1871 knihovním vlastníkem předmětného pozemku. Tento pozemek přešel na stát jeho odnětím bez náhrady postupem podle zákona č. 142/1947 Sb. o revisi první pozemkové reformy, jak se podává z posledního zápisu v pozemkové knize (vl. 9) ať již na základě rozhodnutí (zápis uvádí „návrh“ Ministerstva zemědělství z 22. 3. 1948) nebo jeho převzetím bez právního důvodu. Žalobce je tak oprávněnou osobou podle § 3 písm. b) ve spojení s § 2 a § 5 písm. a) ev. k) zák. č. 428/2012 Sb. a je proto oprávněn uplatnit nárok podle § 18 odst. 1 zákona. Podle závazného právního názoru dovolacího soudu lze podle tohoto ustanovení uplatit nárok i v případě, kdy nebyly splněny podmínky pro přechod vlastnického práva státu na obec podle zákona č. 172/1991 Sb. Tyto podmínky v daném případě splněny nebyly, neboť první žalovaný neprokázal, že s předmětným pozemkem ke dni účinnosti zákona č. 172/1991 Sb. hospodařil ve smyslu § 1 odst. 1 zákona (podrobně viz odst. 7 a 10 rozsudku). První žalovaný nemohl sporný pozemek vydržet ve smyslu § 134 odst. 1 zák. č. 40/1964, občanský zákoník, účinný do 31. 12. 2013 (obč. zák.), neboť případná dobrá víra jeho držby od zápisu do katastru nemovitostí v roce 1998 byla přetržena ohlášením vzniku práva správy Pozemkového fondu ČR nad vlastnictvím České republiky katastrálnímu úřadu dne 5. 1. 2004 a nejpozději oznámením Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu o triplicitě zápisu vlastnictví k pozemku ze dne 24. 9. 2007. Rozhodnutí soudu I. stupně je proto ve výroku o věci samé správné a odvolací soud je spolu s výrokem o soudním poplatku podle § 219 o. s. ř. potvrdil. Ke zrušení rozsudku soudu I. stupně a jeho vrácení soudu I. stupně, jak požadoval první žalovaný, není zákonný důvod, neboť všechny právně významné skutečnosti byly soudem I. stupně dostatečně zjištěny a zásadní vady řízení nebyly zjištěny ani tvrzeny (srov. § 219a o. s. ř.).
15. Ve výrocích o náhradě nákladů odvolací soud napadený rozsudek za použití § 221a o. s. ř. změnil tak, že plněním náhrady žalobci zavázal též druhou žalovanou, neboť žalovaní jsou v postavení nerozlučných společníků ve smyslu § 91 odst. 2 o. s. ř. Podle § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř. má procesně úspěšný žalobce právo na náhradu nákladů odvolacího řízení, které představuje odměna advokátka za tři úkony právní služby (vyjádření k odvolání a účast na dvou jednáních odvolacího soudu) po 3 100 Kč podle § 9 odst. 14 písm. b) vyhl. č. 177/1996 Sb. o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, advokátní tarif, paušální náhrady výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu a 21% DPH.

Proti tomuto rozsudku je za podmínek § 237 o. s. ř. přípustné dovolání, které lze podat ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně.

Praha 27. června 2019

JUDr. Irena Saralievová v. r.
předsedkyně senátu